

ситуацію із забезпеченням населення безкоштовною правовою допомогою, а й підвищує престиж юридичної професії в цілому. Також держава має надавати підтримку так званим юридичним клінікам. Правда, тут необхідно зробити застереження, що такі клініки повинні існувати тільки в провідних вузах юридичного профілю, там, де забезпечується високий рівень освіти. Перераховані вище моделі надання безкоштовної юридичної допомоги формувалися і розвивалися в зарубіжних країнах протягом декількох десятиліть, тому логічно, що становлення системи безоплатної правової допомоги в Україні потребує тривалого часу.

1. Довідник майбутнього адвоката: Навчальна та науково-практична література / [Мироненко Н. М., Варфоломеева Т. В., Ромовська З. В. та ін.] – К.: Видавництво «Прецедент», 2012. – 1152 с.
2. Іванцова А. В. Поняття безоплатної правової допомоги в Україні та за кордоном / А. В. Іванцова // Часопис Академії адвокатури України. – 2015. – Т. 8, № 3. – С. 40–45.
3. Коваль К. Безоплатна правова допомога у країнах світу/ К. Коваль // Правовий тиждень. – 2011. – № 40-41. – С. 12-14.
4. Бежевець А. М. Безоплатна правова допомога: проблеми розвитку / А. М. Бежевець, К. І. Морева // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. – 2012. – № 1. – С. 125-127.
5. Яновська О. Г. Європейські стандарти надання безоплатної правової допомоги в кримінальному судочинстві: проблеми реалізації в Україні / О. Г. Яновська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. – 2013. – Вип. 6-1(2). – С. 199-202.

Валерій Біленко

кандидат юридичних наук

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Одним із факторів євроатлантичної інтеграції України є забезпечення політичної, економічної та соціальної стабільності, яку неможливо досягти із наявним рівнем корупції. Завдання мінімізації корупції має стати основним напрямком держави та здійснення державного управління.

Проблеми правового регулювання протидії корупції в Україні знаходять висвітлення у публікаціях таких вчених як Т. Брус, О. Бусол, В. Бутенко, Н. Задирака, М. Мельник, Д. Йосифович, А. Кадегроб, Г. Кохан, Л. Наливайко, Є. Невмержицький, К. Ростовська, С. Рогульський, Ю. Рум'янцев, С. Серьогін, А. Фоменко, В. Франчук, О. Шимон,

Ф. Шульженко та ін. Отримані цими та іншими вченими наукові здобутки мають важливе теоретичне і практичне значення у сфері протидії корупції. Однак виникає потреба розглянути проблему удосконалення антикорупційного законодавства в умовах військової агресії та тих негативних факторів, з якими зіткнулася наша держава.

Базовим нормативно-правовим актом з питань боротьби та протидії корупції є Закон України «Про запобігання корупції», який було прийнято 14.10.2014. Прийняття цього законодавчого акту у 2014 році стало позитивним дієвим кроком на шляху створення в нашій державі ефективних механізмів протидії корупції. Позитивними положеннями цього законодавчого акту слід вважати заходи із запобігання корупційним правопорушенням, запобігання та врегулювання конфлікту інтересу, здійснення фінансового контролю, захисту викривачів, запобігання корупційним правопорушенням у діяльності юридичних осіб, впровадження правил етичної поведінки тощо. Позитивним кроком стало також впровадження нового порядку прийняття заяв та повідомлень про корупційні правопорушення, їх реєстрації, обліку та розгляду. Позитивним і довгоочікуваним заходом стало створення нових інституцій у сфері протидії корупції, таких як НАЗК, НАБУ, САБ, системи антикорупційних судів.

Важливим пріоритетом у сфері протидії корупції в нашій державі стало прийняття 20 червня 2022 року Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки. Метою цієї концепції визначено досягнення суттєвого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Важливим є те, що корупція розглядається як ключова перешкода стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів в Україні[1].

Не дивлячись на те, що з часу прийняття Закону України «Про запобігання корупції» пройшло вже понад вісім років, на сьогодні залишається значна кількість нерегульованих питань, які стосуються порядку реєстрації повідомлень про корупції, їх розгляду, проведення службової перевірки під час їх розгляду та низка інших положень, які ускладнюють реалізації заходів з протидії корупції. На сьогодні діють положення Закону України «Про запобігання корупції» [2], роз'яснення НАЗК від 14 липня 2020 року № 7 «Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»» [3], які фактично його дублюють, та Правила забезпечення конфіденційності викривача під час обробки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в установі [4], які лише поверхнево визначають порядок реєстрації повідомлень про корупцію [5]. Тому, сьогодні детального і чіткого правового регулювання потребує

порядок отримання, реєстрації, розгляду й обліку повідомлень про корупцію, розроблення детальних інструкцій дій уповноважених посадових осіб у цій сфері.

Наступний момент на який слід звернути увагу пов'язаний з правовим регулюванням обмежень щодо одержання подарунків. Проблема пов'язана з неефективною реалізацією вказаних правових приписів. Так, статтею 24 Закону України від 14 жовтня 2014 року «Про запобігання корупції» при визначенні порядку дій державних службовців у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, серед інших, передбачено таку вимогу як «письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції»; окрім того «якщо особа, на яку поширюються обмеження щодо використання службового становища та щодо одержання подарунків, виявила у своєму службовому приміщенні чи отримала майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок, вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації». Проте законодавством не встановлено механізму застосування таких норм. У зв'язку з чим підтримуємо пропозиції науковців про необхідність прийняти окремий нормативно-правовий акт, який має чітко врегулювати процедуру реалізації приписів ст. 24 Закону України «Про запобігання корупції» в аспекті реєстрації відповідних повідомлень про факти одержання (пропозиції одержання) подарунків державними службовцями [6, с. 161].

Таким чином, вдосконалення антикорупційного законодавства та перспектив його розвитку необхідно внести зміни та корективи до нього: слід удосконалити порядок реєстрації повідомлень про корупцію та фактів їх перевірки; реєстрації повідомлень про факти одержання (пропозиції одержання) подарунків.

---

1. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsijna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>

2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

3. Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»: роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 14 липня 2020 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr007884-20#Text>.

4. Правила забезпечення конфіденційності викривача під час обробки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в установі: Додаток до роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 24 лютого 2021 р. № 4 «Щодо

забезпечення права викривача на конфіденційність та анонімність». URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/Rozyasnennya-4-vid-24.02.21.pdf>.

5. Стрільців О.М. Недоліки антикорупційного законодавства в частині розгляду повідомлень про корупцію. *Юридичний електронний журнал*. №9.2022. URL: http://lsej.org.ua/9_2022/90.pdf

6. Шимон О.М. Обмеження та заборони як засоби запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, у діяльності державних службовців. Дис. канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2020. С. 201.

7. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо упорядкування окремих питань захисту викривачів: Закон України від 01 червня 2021 р. № 1502-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 32. Ст. 259. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1502-20#Text>.

8. Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»: роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 14 липня 2020 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr007884-20#Text>.

9. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Антикорупційна політика». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/anti-corruption-policy.pdf>.

Олександр Бондар

кандидат юридичних наук

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Наразі переоцінити актуальність питання щодо механізму правового регулювання трудових відносин в Україні дуже важко. За останній рік трудове законодавство перетерпіло значних змін та доповнень. Варто зазначити, що у період з 24.03.22 по 11.12.22 було прийнято вісім законів, предметом регулювання яких стали трудові відносини. Зміни які були внесені цими законами у трудове законодавство України можна умовно поділити на ті що діють під час воєнного стану та ті які не обмежені дією правового режиму воєнного стану в Україні. Як відомо в Україні з 24.02.22 року оголошено воєнний стан який діє дотепер. Ця подія стала каталізатором і запустила ланцюжкову реакцію чинників, які призвели до різких змін у суспільному житті нашої країни.

Нажаль оголошення воєнного стану дало можливість певним чином обмежувати права і свободи людей і громадян, про що чітко вказано у ст. 64 Конституції України (далі – Конституція). Говорячи про трудові відносини